

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий Інститут мистецтв
Кафедра сценічного мистецтва і хореографії

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Сценічна мова**

Освітня програма Сценічне мистецтво
Спеціальність 026 Сценічне мистецтво
Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 8 від 20 вересня 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Сценічна мова
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Викладач (-і)	Грицан Н. В. – доцент; Кукуруза Н. В. – кандидат мистецтвознавства, доцент; Прокоп'як В. Б. – кандидат мистецтвознавства.
Контактний телефон викладача	Грицан Н. В. – (0342) 52-34-29; 0992375749. Кукуруза Н. В. – (0342) 52-34-29; 0505624997. Прокоп'як В. Б. – (0342) 52-34-29; 0977753799.
Е-mail викладача	Грицан Н. В. – nadiia.hrytsan@pnu.edu.ua Кукуруза Н. В. – nadiia.kukuruza@pnu.edu.ua Прокоп'як В. Б. – vira.prokopiak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекції, практичні та індивідуальні заняття
Обсяг дисципліни	1260 годин (42 кредити ECTS)
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/
Консультації	Очні консультації згідно графіку
2. Анотація до курсу	
<p>«Сценічна мова» є однією з основних фахових дисциплін спеціальності 026 «Сценічне мистецтво», яка вивчається протягом чотирьох курсів – I-VIII семестри), та забезпечує професійну підготовку студентів в оволодінні всіма виражальними засобами слова: виразною, логічною, емоційно-образною мовою, чіткою дикцією, гнучким тембрально-багатим голосом, основними стилістичними та логіко-граматичними законами сучасної літературної української мови.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета навчальної дисципліни «Сценічна мова» полягає у формуванні системи практичних вмінь і навичок оволодіння сценічною мовою; засвоєнні знань про теоретичні засади курсу; набутті професійних навичок техніки словесної дії; удосконаленні культури мови та виконавської майстерності студентів спеціалізації «Актор драматичного театру і кіно» .</p> <p>В основі цієї програми – теоретичні погляди та практичний досвід корифеїв світового та вітчизняного театрів В. І. Немировича-Данченка, Л. М. Курбаса, М. М. Крушельницького, І. О. Мар'яненка, П. К. Саксаганский, Л. І. Сердюка, Р. О. Черкашина, Ю. Гротовського та ін. Закони перетворення авторського тексту на живу словесну дію, робота над технікою й виразністю акторської мови спираються на наукові праці мовознавців, театрознавців, психологів, фізіологів, акустиків та викладачів сценічної мови.</p> <p>Цілі курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - формування художніх смаків та уподобань на кращих зразках творах авторів української та зарубіжної класики та сучасної літератури; - опрацювання теоретичних основ предмету «Сценічна мова»; - оволодіння правильною літературною вимовою та елементами внутрішньої психотехніки словесної дії в різножанрових творах; - удосконалення виконавської майстерності; - виховання культури мовлення; - пропагування української мови та удосконалення її зображувальних, технологічних та експресивно-емоційних багатств. 	
4. Компетентності	
<p>Загальні компетентності (ЗК) ЗК1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу й синтезу.</p>	

ЗК2.Здатність застосовувати фундаментальні знання у практичних ситуаціях.

ЗК3.Здатність вільно спілкуватися державною мовою України.

ЗК6. Здатність до критики й самокритики.

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в нових ситуаціях.

ЗК8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК9. Здатність виявляти, ставити і вирішувати проблеми.

ЗК10. Здатність до автономної і командної роботи

ЗК11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК13. Здатність оцінювати і забезпечувати якість виконаних робіт

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК2. Здатність генерувати задум і здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.

ФК3. Здатність до комплексного оперування специфічною системою виражальних засобів (пластично-зображальних, звукових, акторсько-виконавських, монтажно-композиційних, сценарно-драматургічних) в процесі самостійного створення сценічного твору.

ФК4. Здатність до публічної презентації результату власної творчої (інтелектуальної) діяльності.

ФК5. Здатність до аналізу сценічного твору.

ФК6 Здатність вільно орієнтуватися в напрямках, стилях, жанрах творів сценічного мистецтва.

ФК7. Здатність орієнтуватися в історії різних видів мистецтва, розуміти можливість їх застосування всинтетичному сценічному творі.

ФК9. Здатність до ефективної діяльності в колективі в процесі створення синтетичного за своєю природою сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.

ФК10. Здатність здійснювати вибір та аналіз художнього твору для показу (демонстрації) та визначати спосіб його інтерпретації.

ФК11. Здатність до вибору відповідних до творчого задуму виражальних засобів сценічного слова.

ФК12. Здатність оперувати новітніми інформаційними й цифровими технологіями в процесі реалізації художньої ідеї та осмислення творчого результату.

ФК16. Здатність співвідносити особисте розуміння художньої ідеї твору із зовнішнім контекстом.

ФК18. Здатність передавати знання про мистецтво художнього слова різноманітними шляхами й засобами

5. Результати навчання

ПР-02. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері сценічного мистецтва.

ПР-04. Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.

ПР-07. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір.

ПР-08. Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно обирати критерії для його оцінки.

ПР-09. Співвідносити мистецькі ідеї та твори із соціальним, культурним та історичним контекстом для глибшого їх розуміння.

ПР-10. Обирати оптимальні художньо-виражальні та технічні засоби відтворення креативного задуму при реалізації сценічного твору (проекту).

ПР-16. Визначати творчі можливості та перспективи особистого розвитку, здійснювати психологічну саморегуляцію.

ПР-17. Аналізувати та враховувати естетичні запити глядачів.

ПР-21. Презентувати результати професійної діяльності та проєктів у сфері сценічного мистецтва, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, аргументацію та власний досвід.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
Лекції			30		
семінарські заняття / практичні / лабораторні			390		
самостійна робота			840		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / Вибірковий	
1–8	026 Сценічне мистецтво	1–4		Нормативний	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Літератур а	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. Культура сценічного мовлення. Техніка мовлення.					
1. Сценічна мова. Мета, завдання, значення та специфіка.	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	1-53 з переліку рекомендо ваної літератури	Розділи курсу, методика, мета, завдання, значення та специфіка. Лек – 2 Прак – 4 Сам – 15 Індивід – 2	Згідно системи оцінюва ння курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
2. Орфоепія. Засвоєння норм української літературної вимови.	Лекція, практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендо ваної літератури	Техніка сценічної мови, правила орфоепії. Знання правил асиміляції, спрощення, заміни голосних та приголосних, пом'якшення. Лек – 2 Прак – 4 Сам – 15 Індивід – 2	Згідно системи оцінюва ння курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
3. Дикція. Виховання мовного апарату до чіткої дикції.	Лекція, практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендо ваної літератури	Дикційні та голосові вправи на матеріалах прислів'їв, скоромовок тощо, читання гекзаметру з опорним резонаторним звучанням в різних пластичних положеннях. Лек – 2 Прак – 6	Згідно системи оцінюва ння курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни

			Сам – 15 Індивід – 2		
4. Дихання. Засвоєння реберно-діафрагмового типу дихання.	практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Техніка сценічної мови: комплексні вправи з дикції, орфоєпії, дихання та голосу (у статистиці та русі). Прак – 6 Сам – 15 Індивід – 2	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
5. Голос. Постановка мовного голосу.	Лекція, практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Голосомовний тренаж: вправи із зміною темпу, резонаторів, голосності та тембру в різних пластичних положеннях, в статистиці та в русі (на матеріалі скоромовок, прислів'їв, віршів, гекзаметру). Читання байок, гуморесок, анекдотів. Прак – 6 Сам – 15 Індивід – 2	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
6. Логічна інтонація – основа осмисленої мови.	Лекція, практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Мовні такти, ключові слова, паузи та розділові знаки; інтонація; логічний наголос: правила логічної інтонації; логічна перспектива. Прак – 4 Сам – 15 Індивід – 2	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
7. Робота над текстом (публіцистика, описова проза)	практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Читання творів: публіцистичний текст або описовий прозовий уривок без психологічного навантаження. Словесна дія актора; форми спілкування читця з аудиторією. Прак – 8 Сам – 15 Індивід – 2	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ №2.
Логіка мовлення актора. Робота над текстом.

8.Сценічна мова. Мета, завдання, значення та специфіка.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Розділи курсу, методика, мета, завдання, значення та специфіка. Прак – 4 Сам – 15 Індивід – 2	Згідно системи оцінюван ня курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
9. Орфоепія. Засвоєння норм української літературної вимови.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендо ваної літератури	Техніка сценічної мови; знання правил української орфоепії у явищах асиміляції, пом'якшенні, спрощенні, та подовженні приголосних. Лек – 2 Прак – 4 Сам – 15 Індивід – 2	Згідно системи оцінюва ння курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
10. Дикція. Виховання мовного апарату до чіткої дикції.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендо ваної літератури	Дикційні та голосові вправи на матеріалах прислів'їв, скоромовок тощо, читання гекзаметру з опорним резонаторним звучанням в різних пластичних позиціях. Лек – 2 Прак – 6 Сам – 15 Індивід – 2	Згідно системи оцінюва ння курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
11. Дихання. Засвоєння реберно- діафрагмового типу дихання.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендо ваної літератури	Техніка сценічної мови: комплексні вправи з дикції, орфоепії, дихання та голосу (у статиці та русі). Прак – 6 Сам – 15 Індивід – 2	Згідно системи оцінюва ння курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
12.Голос. Постановка	Практичне заняття,	1-53 з переліку рекомендо	Голосомовний тренаж: вправи із змінюю темпу, та	Згідно системи оцінюва	Згідно робочої програми

мовного голосу.	самостійна робота, індивід.	ваної літератури	ритму мовлення, голосності, виховання резонаторів у різних положеннях, в статиці та в русі (на матеріалі скоромовок, прислів'їв, віршів, гекзаметру). Читання байок, гуморесок, анекдотів. Прак – 4 Сам – 15 Індивід – 2	ння курсу	навчальної дисципліни
13. Логічна інтонація – основа осмисленої мови.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Мовні такти, ключові слова, паузи та розділові знаки; інтонація; логічний наголос: правила логічної інтонації; логічна перспектива. Прак – 6 Сам – 15 Індивід – 2	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
14.Робота над текстом (публіцистика, описова проза)	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Читання творів: публіцистичний текст або описовий прозовий уривок без психологічного навантаження. Словесна дія актора; форми спілкування читця з аудиторією. Прак – 8 Сам – 15 Індивід – 2	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

Словесна дія актора у творах усної народної творчості.

1.Орфоепія та дикція.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Техніка сценічної мови, правила орфоєпії. Знання правил асиміляції, спрощення, подовження та приголосних з використанням	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
-----------------------	--	---	--	---------------------------------	---

			«орфоепічних» карток. Прак – 4 Сам – 10 Індивід – 1		
2. Дихання та голос.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Техніка сценічної мови: комплексні вправи з дикції, орфоепії, дихання та голосу (у статисти та русі). Прак – 4 Сам – 10 Індивід – 2	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
3. Основи віршування. Віршована мова.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Основні системи віршування. Паузи у вірші. Перенос. Цезура. Рими. Робота над віршованим твором пейзажної, громадянської чи філософської лірики, уривком з поеми чи балади. Лек – 2 Прак – 6 Сам – 17 Індивід – 2	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
4. Словесна дія.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Ідейно-тематичний та дійовий аналізи оповідання. Визначення стилю і жанру. Втілення авторського та виконавського задуму, створення «кінострічки бачень»), розкриття підтексту, пошуки форми спілкування з залом. Лек – 2 Прак – 8 Сам – 17 Індивід – 2	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
5. Гумористичний жанр. Особливості	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Мораль–ідея–підтекст. Позиція автора, позиція	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни

роботи над байкою, гуморескою, анекдотом.	робота, індивід.	ваної літератури	читця.Пряма мова в байці. Лек – 2 Прак – 6 Сам – 17 Індивід – 2	курсу	дисципліни
6. Твори усної народної творчості. Особливості виконання казки.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Підбір твору, дійовий, логічний та орфоепічний аналізи. Пошуки характерності мови персонажів, автора. Логічна перспектива, розвиток конфлікту. Прак – 8 Сам – 17 Індивід – 2	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.

Особливості роботи над казкою.

7. Орфоепія та дикція.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Техніка сценічної мови, правила орфоепії. Знання правил асиміляції, спрощення, подовження та пом'якшення приголосних. Прак – 4 Сам – 10 Індивід – 2	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
8. Дихання та голос.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Техніка сценічної мови: комплексні вправи з дикції, орфоепії, дихання та голосу (у статиці та русі). Прак – 4 Сам – 10 Індивід – 2	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
9. Основи віршування. Віршована мова.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Основні системи віршування. Розмір. Стопа. Паузи у вірші. Перенос. Цезура. Рими. Строфи, їх різновиди. Логічний, дійовий та віршоритмічний аналізи.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни

			Лек – 2 Прак – 6 Сам – 17 Індивід – 2		
10. Словесна дія.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Ідейно-тематичний аналіз оповідання. Визначення стилю і жанру. Втілення авторського і виконавського задуму в озвучене слово («кінострічка бачень»), розкриття підтексту, форма спілкування, наскрізна дія та надзавдання читця. Прак – 6 Сам – 17 Індивід – 2	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
11. Гумористичний жанр. особливості роботи над байкою, гуморескою, анекдотом.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Мораль–ідея– підтекст. Позиція автора, позиція читця. Пряма мова в байці. Лек – 2 Прак – 6 Сам – 17 Індивід – 2	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
12. Твори усної народної творчості. Особливості виконання казки.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Підбір, дійовий, логічний та орфоепічний аналізи. Пошуки характерності мови персонажів, автора. Логічна перспектива, розвиток конфлікту. Прак – 10 Сам – 17 Індивід – 2	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5.					
Робота актора над різножанровими віршованими творами					
1. Техніка сценічного мовлення	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Техніка сценічної мови, правила орфоєпії, дихання. Прак – 4 Сам – 15 Індивід – 1	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни

2. Стиль автора. Авторські стилістичні засоби виразності.	Лекційне, практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Поняття «стиль» і «стилістика». Важливість відчуття авторського стилю в мистецтві. Різні стилі в одному методі. Стилї літературної мови. Лек – 2 Прак – 6 Сам – 15 Індивід – 2	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
3. Особливості роботи над різножанровими віршованими творами	Лекційне, практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Читання з листа тексту за вибором комісії (орфоепічний та логічний аналіз тексту). Художнє виконання вірша, уривка з віршованої поеми або балади. Лек – 2 Прак – 4 Сам – 15 Індивід –	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
4. Робота над прозовим твором (оповіданням). Образ оповідача.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Підбір твору. Обґрунтування вибору. Ідейно-тематичний, логічний та дійовий аналізи. Визначення наскрізної дії та надзавдання. Робота над розкриттям підтекстів. Перспектива читання. Лек – 2 Прак – 10 Сам – 15 Індивід – 2	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
5. Підготовка читецьких програм до вечорів та конкурсів.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Підбір творів, їх аналіз. Робота над втіленням. Прак – 4 Сам – 15 Індивід – 2	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
6. Читання тексту з листа.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Досконалі технічні навички, бездоганна культура мовлення. Логічна виразність. Внутрішнє відчуття змістовності словесної	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни

			дії. Прак – 2 Сам – 15 Індивід – 2		
7. Робота над словом у класі майстерності актора.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Аналізи тексту ролі: орфоепічний, логічний, дійовий. Характеристика персонажів. Пошуки інтонацій через розкриття підтекстів. Активна словесна дія. Прак – 6 Сам – 15 Індивід – 2	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6. Робота актора над прозовим твором					
8. Техніка сценічного мовлення.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Техніка сценічної мови, правила орфоєпії, дихання. Прак – 4 Сам – 15 Індивід – 1	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
9. Стиль автора. Авторські стилістичні засоби виразності.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Поняття «стиль» і «стилістика». Важливість відчуття авторського стилю в мистецтві. Різні стилі в одному методі. Стилї літературної мови. Лек – 2 Прак – 6 Сам – 15 Індивід – 1	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
10. Особливості роботи над різножанровими віршованими творами	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Читання тексту з листа за вибором комісії (орфоепічний та логічний аналізи тексту). Художнє виконання поетичних творів, уривків з віршованих поем, виконання балад та інтимної лірики. Прак – 6	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни

			Сам – 15 Індивід – 2		
11.Робота над прозовим твором (оповіданням). Образ оповідача.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Художнє читання оповідання або уривка з прозового твору з української класичної або сучасної літератури. Образ оповідача. Лінія словесної дії актора. Тон мовлення. Темпоритм. Пластична виразність. Лек – 2 Прак – 8 Сам – 15 Індивід – 2	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
12.Підготовка читецьких програм до вечорів та конкурсів.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Підбір творів, їх аналіз. Робота над втіленням. Дотримання принципу відповідності рівня складності твору творчим можливостям актора-оповідача. Прак – 4 Сам – 15 Індивід – 2	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
13. Читання тексту з листа.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Читання тексту (публіцистична та описова проза без попередньої підготовки). Досконалі технічні навички, бездоганна культура мовлення. Логічна виразність. Внутрішнє відчуття змістовності словесної дії. Прак – 2 Сам – 15 Індивід – 2	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
14. Робота над словом у класі майстерності актора.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Орфоепічний, логічний, дійовий аналізи. Характеристика ролі. Пошуки інтонацій через розкриття підтекстів. Активна словесна дія.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни

			Прак – 6 Сам – 15 Індивід – 2		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 7. Монолог у майстерності актора					
1. Техніка сценічного мовлення.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Техніка сценічної мови, правила орфоепії, голосомовний тренаж. Прак – 4 Сам – 21 Індивід – 1	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
2. Монолог у мистецтві драматичної вистави.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Підбір монологів для виконання. Аналіз авторського тексту. Визначення конфлікту. Емоційне звучання. Задум та втілення монологу. Прак – 10 Сам – 21 Індивід – 5	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
3. Літературно-музична композиція та монтаж.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Літературна композиція та принципи її побудови. Вибір теми, актуальність, створення режисерського сценарію композиції. Використання допоміжних засобів виразності при втіленні літературно-музичної композиції. Прак – 10 Сам – 21 Індивід – 6	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
4. Робота над словом в класі майстерності актора.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Орфоепічний, логічний, дійовий аналізи. Характеристика ролі. Пошуки інтонацій через розкриття підтекстів. Активна словесна дія. Прак – 6 Сам – 21 Індивід – 1	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
5. Практичні (семінарські)	Практичне заняття,	1-53 з переліку	Єдність техніки мовлення та	Згідно системи	Згідно робочої

заняття з теоретичного курсу.	самостійна робота, індивід.	рекомендованої літератури	внутрішньої психотехніки. Художній стиль. Етапи роботи актора-оповідача над твором. Вчення про надзавдання та наскрізну дію. Прак – 5 Сам – 21	оцінювання курсу	програми навчальної дисципліни
-------------------------------	-----------------------------	---------------------------	---	------------------	--------------------------------

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 8.
Словесна дія актора у літературній композиції

6. Техніка сценічного мовлення.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Техніка сценічної мови, голосомовний тренаж. Прак – 4 Сам – 21 Індивід – 1	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
7. Монолог у мистецтві драматичної вистави.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Поняття «монолог». Загальна характеристика видів монологічної словесної дії: читання монологу з драматичного та прозового творів. Монодрама як жанр монологічного мовлення. Віршована мова монологу. Прак – 10 Сам – 21 Індивід – 5	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
8. Літературно-музична композиція та монтаж.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Літературна композиція та принципи її побудови. Вибір теми, актуальність, створення режисерського сценарію композиції. Використання допоміжних засобів виразності при втіленні літературно-музичної композиції. Прак – 10 Сам – 21 Індивід – 5	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
9. Робота над словом в класі	Практичне заняття,	1-53 з переліку	Орфоепічний, логічний, дійовий	Згідно системи	Згідно робочої

майстерності актора.	самостійна робота, індивід.	рекомендованої літератури	аналіз. Характеристика персонажів. Пошуки інтонацій через розкриття підтекстів. Активна словесна дія. Прак – 4 Сам – 21 Індивід – 1	оцінювання курсу	програми навчальної дисципліни
10. Практичні (семінарські) заняття з теоретичного курсу.	Практичне заняття, самостійна робота, індивід.	1-53 з переліку рекомендованої літератури	Єдність техніки мовлення та внутрішньої психотехніки. Художній стиль. Етапи роботи актора-оповідача. Тон мовлення. Вчення про надзавдання та наскрізну дію. Прак – 7 Сам – 21	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>Оцінювання студентів курсу відбувається відповідно до критеріїв регламентованих навчальним закладом. Допуск до іспиту становить максимум 50 балів, бал за складання іспиту (підсумковий контроль) становить максимум 50 балів. Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань.</p> <p>Загальна система оцінювання курсу є уніфікованою та здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника і Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів.</p> <p>Поточний контроль та оцінювання проводиться безпосередньо на практичних заняттях.</p> <p>Семестровий контроль проводиться з метою визначення успішності розвитку бакалаврів та засвоєння ними навчальної програми.</p> <p>Для проведення семестрового контролю обов'язковою є задача індивідуального творчого завдання самостійної роботи (описова проза, байка, казка, поезія, монолог чи літературно-музична композиція) і тестові письмові завдання.</p> <p>Форма контролю: екзамен, залік (творчий іспит).</p> <p>Оцінювання курсу здійснюється за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.</p>
Лекційні і практичні заняття	Проводяться в аудиторії, зі сценою та глядацьким залом, де студенти працюють колективно над вправами з техніки мовлення та індивідуально з авторськими текстами, а також в аудиторії з наявністю звуко-підсилювальної техніки.

Самостійна робота	Для самостійної роботи студентів пропонується опрацювання додаткової літератури з питань курсу, ознайомлення із аудіо- та відеоматеріалами, опрацювання авторських текстів, мовних та голосових завдань.
Вимоги до індивідуальних завдань самостійної роботи	Самостійне індивідуальне творче завдання передбачає доопрацювання техніки мовлення, використання нових мовних навичок в побуті, звучання голосу на діафрагмі, робота із скоромовками, робота з авторськими текстами (байка, казка, поезія, оповідання, монолог, літературно-музична композиція)
Підсумковий контроль	Екзамен, залік (творчий іспит)
Умови допуску до підсумкового контролю (творчого показу)	При виставленні допуску до іспиту та заліку враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час аудиторних годин, при виконанні завдань для самостійної роботи.

8. Політика курсу

Майбутній актор драматичного театру і кіно повинен: володіти культурою мовлення, повним комплексом звукових компонентів живої мови (ритмомелодикою інтонацій, градаціями темпу, ритму і голосності мовлення, різномаяттям тембрових барв голосу); користуватися багатством засобів художньої виразності у роботі над сценічним твором, застосовувати отримані знання і навички для створення цілісного і довершеного виконання сценічного твору.

У кінцевому результаті, відповідно до поставленої мети і визначених цілей програми, випускники оволодіють теоретичними знаннями, практичними навичками та вміннями зі сценічної мови. Здобувши високий рівень фахової підготовки, вони зможуть успішно працювати у царині культури і мистецтва.

Академічна доброчесність.

На початку вивчення курсу викладач знайомить студентів з основними пунктами Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника про академічну доброчесність, відповідно до якого і здійснюється навчальний процес.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Відвідування занять. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Пропуски занять відпрацьовують в обов'язковому порядку шляхом усних відповідей, виконання тестів та індивідуальних самостійних завдань.

9. Рекомендована література

Базова:

1. Барабан Л. І. Український тлумачний словник театральної лексики. К. : Просвіта, 2002. 152 с.
2. Винар О. Б. Засоби мовної характерності сценічного образу в контексті декодування знакового простору сучасних вистав. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал.* 2021. № 2. С.311-316
3. Гладишева А.О. Сценічна мова: Дикційна та орфоепічна нормативність. Київ: Київський держ. ін-т театрального мистецтва ім. І.К. Карпенка-Карого, 1996. 204 с.
4. Грицан Н. Слово в поетичному театрі: Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2008. 238 с.
5. Грицан Надія. Сценічна мова: методичний посібник. Калуш. 1994. 68 с.

6. Грицан Надія. Техніка сценічного мовлення: навч.-методичний посібник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Івано-Франківськ: Симфонія форте. 2020. 296 с.
7. Ігнатюк М.М., Сулятицький М.І. Свічадо зореслова: хрестоматія зі сценічної мови для студентів вищих навчальних закладів культури і мистецтв. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 532с.
8. Кобзар Т.В. Діалогічна форма спілкування в мовно-голосових тренінгах як спосіб формування навички взаємодіяти. *Науковий Вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І.К. Карпенка-Карого. Мистецька педагогіка.* №26. Київ, 2020. С. 166–172
9. Кобзар Т.В. Сценічна мова. Хрестоматійний збірник текстів для вправ з техніки мови на 1-х акторських курсах театральних вузів. К.: КДІТМ, 1998. 122с.
10. Кобзар Т. В. Сценічна мова. Техніка мовлення: навчальний посібник. Черкаси : Видавництво Ю. Чабаненко, 2013. 404 с.
1. Кукуруза Н. В. Майстерність ведучого: Навчальний посібник. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2010. 176 с.
2. Кукуруза Н. В. Літературна композиція: від задуму до сценічного втілення: навч. посіб. до розділу з курсу «сценічна мова». Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2014. 272 с.
3. Культура української мови: довідник. Київ: Либідь, 1990. 301 с.
4. Наконечна О. В. Основи сценічного мовлення : навч. посіб. О. : Астропринт, 2010. 133 с.
5. Овчиннікова А. П. П'ять кроків до гарної мови. Одеса: Фенікс, 2008. 197 с.
6. Орел Є. Р., Кучин П. З. Особливості законів сценічної мови (постановка проблеми). *Соціально-гуманітарний вісник.* 2017. №17. С. 66–67
7. Орфоепічний словник української мови: В 2 т. К.: Довіра. 2001. 955 с.
8. Сорока І., Голуб К. Специфіка техніки сценічного мовлення в акторському мистецтві початку ХХ І століття. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Сценічне мистецтво.* 2020 № 3. С. 210-220.
9. Стадніченко Н.В. Формування системи професійної підготовки майбутнього актора та розвиток його індивідуального творчого потенціалу. *Вісник запорізького національного університету. Педагогічні науки.* № 2(13). Запоріжжя, 2010. С.236–239
10. Черкашин Р. О. Художнє слово на сцені. К.: Вища шк., 1989. 327 с.

Допоміжна

11. Антисуржик / за ред. О. Серебрянської. Львів : Априорі, 2017. 304 с
12. Антоненко-Давидович Б.Д. Як ми говоримо. Київ: Рад. письменник, 1970. 182 с.
13. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення. Львів : Світ, 1990. 233 с.
14. Багмут А. Інтонація як засіб мовної комунікації. Київ: Наукова думка, 1980. 244 с.
15. Баннік В. М. Сценічна мова. Навчальний посібник для студентів учбових закладів культури і освіти, шкіл мистецтв, керівників колективів художнього слова. Олександрія, 2007. 140 с.
16. Бурлуцький А.В. Сценічне мовлення періоду професіоналізації українського театру. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Мистецтвознавство.* 2015. Вип. 32. С. 14–20.
17. Бурлуцький А. Українське сценічне мовлення в драматичному театрі – від джерел до сьогодення. Монографія. Одеса : Астропринт, 2011, 212 с.
18. Бурлуцький А.В. Сценічне мовлення в українському театрі: проблема періодизації. *Культура України: збірник наукових праць. Розділ 2. Театральне, кіно-, телемистецтво, хореографія.* Вип. 44. Харків: ХДАК, 2013. С. 222–229
19. Буяльський Б.А. Поезія усного слова. К.: Рад. шк., 1990. 255 с.
20. Важнова Л. А. Скоромовки в мовному тренінгу (Практикум зі сценічної мови) : навч.

- посібник. Харків : Колегіум, 2015. 170 с.
21. Василишин М. Роль Панаса Саксаганського у формуванні української сценічної мови та словесної дії. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство*. Тернопіль, 2019. № 1 (вип. 40). С. 171–176.
 22. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ ; Ірпінь: Перун, 2005. 1728 с.
 23. Грінюк Т. Л. Практика інтерпретації художнього тексту. Розділові знаки як засіб виразності та засвоєння навичок звуковидобування. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. 2018. Вип. 50. С. 102–120.
 24. Єлісєвєнко Ю. Ораторське мистецтво: постановка голосу й мовлення : навчальний посібник. Київ : Атіка, 2008. 204 с.
 25. Єрмоленко С. Я. Культура мови на щодень. К. : Довіра, 2000. 169 с.
 26. Іржи Томан. Мистецтво говорити. Київ., 1989. 223 с.
 27. Капська А.Й. Виразне читання. Практичні і лабораторні читання. Київ.: Вища шк., 1990. 175 с.
 28. Коленко А.В. Чинники успішного формування навичок сценічного мовлення під час роботи над роллю в класі сценічної мови та акторської майстерності. *ScienceReview*. March , 2018. Vol. 6, 3(10).
 29. Олійник Г. А. Виразне читання. Основи теорії : навчальний посібник. Київ: Вища школа, 1995. 207 с.
 30. Карасьов М.М. К.С. Станіславський і сценічна мова. Київ : Мистецтво, 1963. 162 с.
 31. Курбас Лесь. Філософія театру / упоряд. М. Лабінський. Київ: Видавництво Соломії Павличко «Основи». 2001. 917 с.
 32. Мар'яненко І.О. Сцена. Актори. Ролі. Київ: Мистецтво, 1964. 290 с.
 33. Нечасенко Т., Винар О. Мистецтво сценічного мовлення як основа професійної підготовки майстрів театру і кіно. *Мистецтвознавчі записки: збірник наукових праць*. Київ : НАКККІМ, 2017, Т. 31. С. 308–316.
 34. Пасинок, В.Г. Основи культури мовлення : навчальний посібник, Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. 228 с.
 35. Петрик Т. Методологічні аспекти формування навичок сценічного читання в роботі над літературним твором. *Вісник Запорізького національного університету*. Запоріжжя, 2010. № 2 (13). С. 100–106.
 36. Раденко Ю. В. Основні етапи підготовки літературно-художнього твору до виконання / Ю.В. Раденко. *Вісник КНУКіМ*. Серія: Мистецтвознавство. 2015. Вип. 33. С. 107–113.
 37. Риторика: навчально-методичний посібник / укл. Лариса Мафтин. Чернівці: Ченівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2020. 344 с.
 38. Саксаганський П. К. Думки про театр. Київ: Мистецтво, 1955. 231с.
 39. Саксаганський П. К. Моя праця над роллю. Київ: Мистецтво, 1937. 39 с.
 40. Сокирко Л.Г. Слово актора: Поради з орфоепії української сценічної мови. Київ : Мистецтво, 1971. 56 с.
 41. Стадніченко Н.В. Організаційно-педагогічні умови підготовки майбутнього актора до професійного спілкування: автореф. дис. ... канд. пед. наук. Запоріж. нац. ун-т. Запоріжжя, 2018. 20 с.
 42. Чамата Н.П. Ритміка Шевченка. К.: Наук. думка, 1974. 174 с.